

Weidevogelrapport 2015

December 2015

Inhoudsopgave.

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	3
Inleiding	4
De Ontginning (Collectief Beheerplan sinds 2010)	6
Parel Postma	11
Oldetrijne (Collectief Beheerplan sinds 2010)	13
Oldetrijne Noord (Collectief Beheerplan sinds 2011)	16
Gracht (Collectief Beheerplan sinds 2011)	20
Langelille (Collectief Beheerplan sinds 2011)	22
Sonnega (Collectief Beheerplan sinds 2011)	26
Nijelamer (Collectief Beheerplan sinds 2011)	30
Boijl	33
Overzicht Weststellingwerf	33
Evaluatieavond	34

Voorwoord

Aan alle leden en belangstellenden,

Bij deze bieden wij u het weidevogelrapport aan. Hierin vindt u de resultaten van het SNL weidevogelbeheer van het seizoen 2015.

Per mozaïek vindt u een tabel met daarin de aantallen van het totale gebied. In deze tabel staat ook vermeld welk streefgetal wij hebben ingevuld bij de start van het Collectieve Beheer Plan. Na afloop van de zes SNL jaren kunnen we dan zien of de doelstelling (ons streefbeeld) is gehaald.

Dan volgen de aantallen per beheerder met daarin apart vermeld de aantallen van de vier hoofdsoorten conform de instapeis van de provincie. Daarna volgt de kaart van 2015 met daarop de stippen vanuit het BFVW computersysteem geplaatst op het beheer van 2015. Dit jaar zijn ook de kaarten afgedrukt met daarop de alarmtellingen. Als er geen stippen op staan, wat kan wijzen op het niet aanwezig zijn van broedende vogels of op het feit dat de tellingen niet zijn uitgevoerd, zijn ze niet afgedrukt.

Mocht u na het lezen van dit rapport meer informatie willen dan kunt u altijd bellen met een bestuurslid of via de website: www.vanlweststellingwerf.nl reageren.

Foto op het voorblad (kievit) is gemaakt door: Adri de Groot

Inleiding

ANLb 2016:

Het jaar 2015 stond in het teken van het nieuwe stelsel dat per 1 januari 2016 de huidige SNL regeling vervangt: het ANLb 2016.

Deze landelijke regeling gaat uit van grote(re) collectieven die het agrarisch natuur- en landschapsbeheer gaan organiseren. In Fryslân zijn 7 collectieven opgericht, voor zuidoost Friesland hebben we het dan over **ELAN**. De Provincie heeft inmiddels de leefgebieden vastgesteld en een voorlopige verdeling tussen de collectieven gemaakt van de uit te keren bedragen.

Leefgebieden:

We hebben geprobeerd om een zo groot mogelijk gebied op de zogenoemde leefgebiedenkaart te krijgen want buiten de leefgebieden zijn er geen mogelijkheden om mee te doen aan agrarisch natuurbeheer. Naast het leefgebied Open Grasland kennen we binnen ELAN ook Droge dooradering en Natte dooradering. Het leefgebied Open akkerland komt bij ons niet voor.

In Weststellingwerf zijn er naast Parel Postma twee SNL mozaïeken die per 31 december 2015 aflopen: **De Ontginning en Oldetrijne**. Het hele jaar zijn we druk geweest om deze twee mozaïeken in het **ANLb 2016** te krijgen. Maar de onduidelijkheden bleven het hele jaar voortduren.

Financiën:

Zo was er heel lang onduidelijkheid over de verdeling van het geld binnen Fryslân. Door het Collectievenberaad (de overkoepeling van de zeven collectieven in Friesland) werd een **ranking** opgesteld met als, goed te verdedigen, motto dat de beste Friese weidevogelgebieden het meeste geld ontvangen. Daarbij werd vooral naar de Grutto gekeken en Weststellingwerf is helaas geen geweldig grutgebied.

Daarna bleek dat uit het toebedeelde geld ook de zogenaamde **doorlopers** betaald moesten worden. We hebben het in Weststellingwerf dan over de deelnemers aan de zes SNL mozaïeken die nog een jaar doorlopen. In het hele ELAN gebied ging het over meer geld dan dat er voor 2016 was toebedeeld, wat zou betekenen dat er helemaal geen geld over was voor deelname aan het nieuwe ANLb 2016.

Eisen:

Gaandeweg het jaar werd ook duidelijk dat de eisen die aan deelname worden gesteld voor ons een groot struikelblok vormen. Een mozaïek mag slechts voor **70% uit legselbeheer** bestaan. Op 30% van het gebied moeten zogenoemde 'zwaar beheer' pakketten liggen. Daarvan moet minimaal **1%** plasdras of hoger waterpeil, **10%** uitgestelde maaidatum en **10%** kruidenrijk zijn. Dat bleek in Oldetrijne niet haalbaar en in De Ontginning is het mozaïek gekrompen tot 214 hectare.

Pas afgelopen december, na indiening en goedkeuring van de gebiedsaanvraag, werd bekend dat de moeilijkste eis: 10% kruidenrijk ook uit uitgestelde maaidatum mag bestaan.

Collectief beheer maar individuele contracten:

Nadat in oktober de Toolkit weer open ging bleek tot onze verrassing dat de doorlopende contracten **niet collectief per mozaïek** stoppen. Alle deelnemers hebben een individueel contract waarin de minimale en maximale aantallen hectares staan aangegeven waarop men beheerpakketten mag afsluiten: het MinMax contract. Het blijkt nu dat bij wijzigingen in dat contract, denk bijvoorbeeld aan een andere tenaamstelling, in het nieuwe contract niet altijd automatisch de bestaande datums werden overgenomen. Binnen een mozaïek kan het dus gebeuren dat sommige contracten op de verwachte einddatum van 31 december 2016 stoppen en dat andere contracten langer doorlopen. Van een mozaïek is dan geen sprake meer maar contracten moeten worden uitgediend.

Ploegen vanwege muizen:

Het afgelopen voorjaar gaf de Provincie de mogelijkheid om percelen met een kruidenrijk pakket erop die ernstig aangetast waren door muizenvraat te mogen ploegen, iets dat normaliter niet is toegestaan. De regeling werd tijdig aangekondigd maar voordat de exacte voorwaarden bekend waren was het eigenlijk al te laat.

Opzeggen n.a.v. Gewijzigde Baseline voorwaarden:

Want via RVO kwam de mededeling dat deelnemers hun MinMax contract voortijdig op konden zeggen omdat enkele voorwaarden van de SNL regeling waren gewijzigd. De wijzigingen hadden trouwens geen betrekking op het weidevogelbeheer. De opzegging moest vóór 27 maart 2015 bij RVO

binnen zijn. En voor enkele deelnemers die veel last hadden van muizenschade in hun botanische randen of kruidenrijk percelen was dit aanleiding om hun MinMax contract op te zeggen. Ondanks de opzegging van het contract is in voorkomende gevallen wel aan weidevogelnazorg gedaan.

Gevolgen voor de mozaïeken:

Er is toegezegd dat deze opzeggingen geen invloed zullen hebben op de beoordeling van het overblijvende mozaïek dat in veel gevallen nu niet meer voldoet aan bijvoorbeeld de eis die wordt gesteld aan de oppervlakte van minimaal 100 hectare.

Hoe komt het in 2016?

In dit rapport is per mozaïek de situatie van 2016 vermeld.

Op onze evaluatieavond (**25 januari** a.s.) hopen wij u meer te kunnen vertellen. Net als voor de jaarvergadering (**22 maart** a.s.) ontvangt u daarvoor t.z.t. een uitnodiging.

Resultaat:

Het afgelopen jaar zijn er weer fors minder grutto's (-26) en scholeksters (-30) geteld. Ook als we de resultaten van de gestopte deelnemers meenemen blijft het teleurstellend. Op de kaarten van de BFVW is te zien dat op hun percelen nog 5 grutto's zaten. De tureluurs lijken zich echter te kunnen handhaven (-3) en de kieviten zijn weer royaal in aantal toegenomen (+130).

Predatie:

Helaas was er ook dit jaar weer sprake van forse predatie. De kaarten waarop de alarmtellingen staan tonen soms een somber beeld. Het is trouwens geweldig om te zien dat de nazorgers, die dit werk toch altijd maar weer belangeloos in hun vrije tijd moeten doen, dit jaar meer alarmtellingen hebben ingevoerd dan vorig jaar. Maar het is jammer genoeg niet altijd duidelijk of er op de lege percelen daadwerkelijk geen alarm werd geslagen door vogels of dat de alarmtelling niet is uitgevoerd.

Inmiddels hebben we als ELAN een predatiebeheerplan opgesteld. Hierin staan de verschillende predatoren en de maatregelen die wij gaan nemen. Als dit door de Provincie en de FBE wordt goedgekeurd kunnen de WBE's op basis hiervan een vergunning voor het jagen op vossen met de lichtbak krijgen. Voor de uitvoering van andere maatregelen, zoals bijvoorbeeld ruigte verwijderen en katten binnenhouden, krijgen de deelnemers persoonlijk bericht.

Toekomstige predatoren:
opgegroeid als wilde katten ergens in een hoekje op een boerderij.
(Foto: Afke Kester)

Terugblik:

Nu we in Weststellingwerf inmiddels twee perioden weidevogelbeheer achter ons hebben liggen (zes jaar PSAN en zes jaar SNL) kunnen we op de laatste pagina van dit rapport proberen een balans op te maken. We verklappen alvast dat er nog veel werk aan de winkel is.

De Ontginning (Collectief Beheerplan sinds 2010)

In dit gebied hebben drie deelnemers, familie Langeler, Krikke en De Boer, gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot opzegging per 1-1-2015 wegens de gewijzigde Baselinevoorwaarden. De reden lag voornamelijk aan de toestand van kruidenrijk percelen. Die was niet meer optimaal voor de vogels en ook niet meer optimaal voor landbouwkundig gebruik.

Het is bijzonder dat ondanks de verkleining van het gebied van 674 ha in 2014 naar 432 hectare in 2015, het totale aantal vogels is gestegen, waarbij de kievit er met kop en schouders boven uit steekt. Door de jaren heen is ook duidelijk te zien welke percelen de voorkeur genieten van de vogels.

Voor dit gebied is het SNL beheer per 31-12-2015 voorbij.

Terugkijkend op zes jaren SNL weidevogelbeheer zien we dat het streefbeeld voor de kieviten ruimschoots is gehaald. In 2009 waren er 140 kieviten, in 2015 waren er 270. Teleurstellend is de stand van de grutto. We zijn gestart met 34 grutto's en hoopten dat het er 43 zouden worden. Maar direct vanaf het begin liepen de aantallen terug, naar uiteindelijk 19 grutto's. Eenzelfde beeld zien we bij de scholeksters; van 39 naar 26. Het leefgebied blijkt gelukkig wel geschikt te zijn voor de tureluur, na een dip in 2012 zien we dat deze vogel mooi op peil blijft; van 31 naar 32. Bij de overige soorten is het beeld diffuser. Zo constateren we bij de wulp een duidelijke afname maar bij de andere soorten weten we dat aan de telling niet altijd evenveel prioriteit is gegeven, tenslotte waren voor de SNL regeling alleen de vier hoofdsoorten van belang.

In onderstaande tabel staan in het zwart telkens de gewenste aantallen en in het rood de werkelijke aantallen. De groene cijfers hebben betrekking op de uitbreidingen van het gebied.

De Ontginning in 2015: 432 ha. Was in 2014: 674,71 hectare							
Doelsoort	2009 Referentie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kievit	140	145 149 +28=177	150 230	155 217	160 218 +44=262	165 212	168 270
Grutto	34	36 23	38 24	40 27	41 26 +2= 28	42 29	43 19
Scholekster	39	40 44 +1= 45	40 46	41 32	41 23 +6= 29	42 36	43 26
Tureluur	31	31 31	32 42	33 16	34 24 +2= 26	34 28	35 32
TOTAAL	244	247 +29= 276	342	292	291 + 54=345	305	347
Slobeend	0	0 1	1 0	1 3	1 3	1 3	1 3
Kuifeend	1	2 0	2 0	2 6	2 0	2 0	2 0
Krakeend	0	0 11	1 9	1 1	1 0	2 1	2 8
Watersnip	2	2 0	2 0	2 1	3 0	3 1	4 0
Zomertaling						1	
Wulp	11	12 7	12 9	12 6	13 4	13 5	14 1
Veldleeuwerik	1	2 0	3 3	5 0	6	7 1	8 1
Gele Kwikstaart	3	3 2	3 11	3 6	3 11	3 13	3 7
Graspieper	6	6 3	6 13	6 0	6 2	6 1	6 1
TOTAAL	268	300	387	315	365	331	368

Hieronder de aantallen per bedrijf:

Collectief De Ontginning																	
	na in 2015	2014	klein	grutto	schol- ekker	ture- laar	slob- aand	kul- aand	krak- aand	water- anip	zomer- taling	andp	veld- keur- erik	gele- keur- aand	gras- aand	total per beheer- der	dichtheid per 100 ha
Mrs. L. Baas en R.M. Renema	35,10	21	2	6	17				5					3	1	55	157
Mrs. J.J.H. Baas en J. Baas-Heida	29,65	5	0	2	2											9	30
H. Bosma	8,91	0	0	0	0											0	0
R.P. Bruinsma	8,42	3	1	0	0											4	48
Mrs. J.J. Dijkstra en J.B. Dijkstra-Koopman	42,14	18	3	3	0											24	57
Mrs. P. Klijstra en R.H. Slobbe	30,35	26	3	2	1											32	105
J. Koopman	17,92	8	2	0	0											10	56
Mrs. A en T de Vries de Haan	49,70	53	2	2	1		3		2			1	1	3		68	137
C.L.M. van der Tol	34,19	3	0	0	0											3	9
E. van den Berg	8,05	4	1	1	3				1					1		13	162
P. Klijstra	41,19	27	0	5	1											33	80
Melkveebedrijf Venema-Jansen	26,08	5	0	2	0											7	27
A. Schoonhoven	50,67	26	4	1	2											33	65
A. Langeler	6,11	0	0	0	0											0	0
W de Jong	43,02	71	1	2	3											77	179
Mrs. Van der Woude	0,67	0	0	0	0											0	0
V.O.F. van der Schaar-Nauta	0,53	0	0	0	0											0	0
Totaal	432,69	270	19	26	32		3	0	8	0	0	1	1	7	1	368	85
HOOFD-SOORTEN	432,69						347									347	80

Hieronder de stippen van 2015 op het beheer van 2015:

Legenda:

Alle geel is legselbeheer op grasland, grijs gestreept is legselbeheer op bouwland
Alle groen is uitgestelde maaidatum (1, 8 of 15 juni)
Bruin is kruidenrijk grasland
Roze is extensief weiden
Paars is voorweiden
Blauw is plasdras

Omdat jaarlijks op 15 februari de Toolkit dicht gaat kunnen wijzigingen na die datum niet meer ingevoerd worden. Vandaar dat de opzeggers nog wel op dit kaartje staan.

De stippen van de familie L Baas zijn helaas niet (correct) ingevoerd in het BFWV systeem. In de tabel zijn de stippen overgenomen van de (wel correct bijgehouden) stippenkaart.

Opvallend is dat er tijdens de eerste alarmtelling veel vogels aanwezig waren op en rondom het land van Van der Tol: 4 grutto's, 4 tureluurs, 1 scholekster en 10 kieviten. Bij de tweede alarmtelling zaten er: 4 tureluurs en 11 kieviten. Bij de derde alarmtelling waren de percelen leeg.

Eerste alarmtelling:

Tweede alarmtelling:

Derde alarmtelling:

ANLb 2016

De Ontginning voldoet aan de eisen om mee te mogen doen aan het nieuwe stelsel: ANLb 2016. Het is ELAN gelukt om de financiën hiervoor zeker te stellen. Het grootse struikelblok is de oppervlakte 'zwaar beheer'. Op basis van de oppervlakte kruidenrijk die werd ingetekend konden de andere verplichte percentages van uitgestelde maaidatum en water worden ingevuld en daarna konden de oppervlaktes legselbeheer worden uitgerekend. De beschikbare hectares legselbeheer zijn vooral rondom het 'zware beheer' gelegd. Er is geen sprake meer van een aaneengesloten gebied maar in de nieuwe regeling is dat toegestaan. Het nieuwe mozaïek is slechts 214 hectare groot.

SNL 2016

Familie De Jong heeft er voor gekozen om niet mee te doen aan het nieuwe stelsel. Dit betekent dat zij hun MinMax contract van de SNL regeling nog uit moeten dienen.

Ook hier bleken contracten door RVO te zijn samengevoegd. Familie Van der Schaar en Van der Woude, die beide een MinMax contract hebben voor mozaïek Nijelamer waarvan de einddatum 31-12-2016 is, hebben indertijd enkele percelen van de voormalige boerderij van Kl de Boer gekocht. Het contract dat op die percelen lag is toegevoegd aan hun bestaande contract waardoor deze percelen dus nog een jaar doorlopen.

Met twee kruidenrijke randen in het zuidoosten en legselbeheer in het noordwesten van dit gebied is er in 2016 dus geen sprake meer van een aaneengesloten SNL mozaïek. Maar de laatste berichten van de Provincie zijn dat contracten gewoon moeten worden uitgediend.

Parel Postma

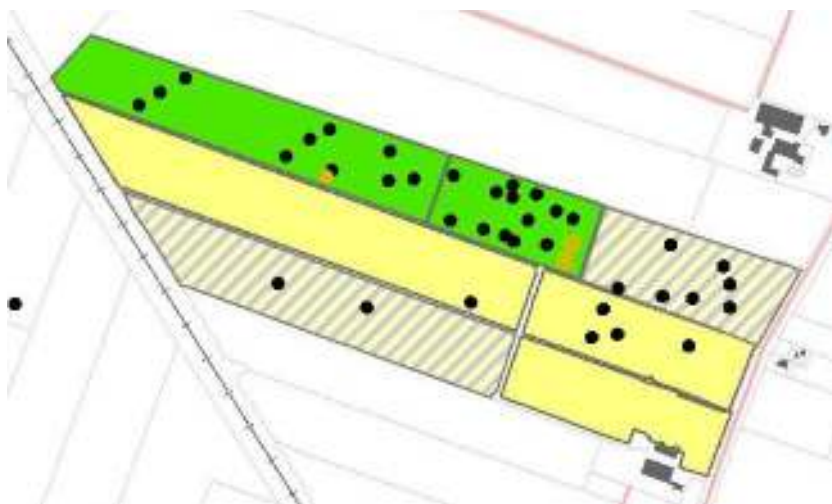
Voor een Parel (in plaats van een mozaïek) hoeft geen streefbeeld opgesteld te worden.
Daarom alleen de resultaten:

Postma	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kievit	79	29	21	41	55	5	37
Grutto	1	0	1	2	0		
Scholekster	3	3	2	2	3		3
Tureluur	2	0	1	2	3		
TOTAAL	85	32	25	47	61	5	40

In 2015 op 24,46 hectare.

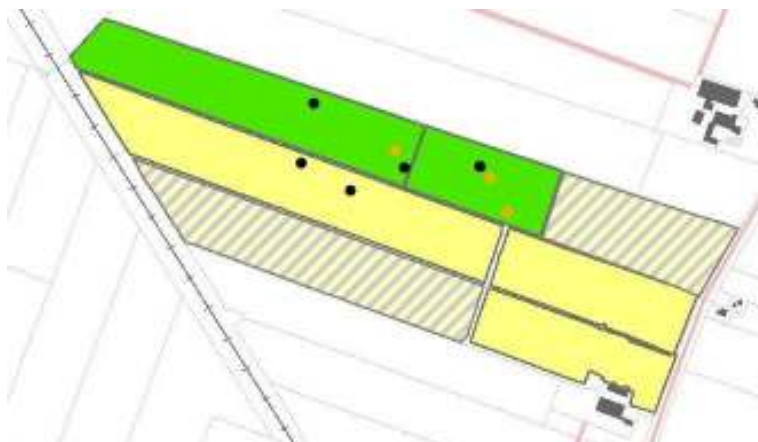
De hoge aantallen waarmee deze Parel begon worden verklaard door het feit dat Postma toen een perceel triticale liet staan. Dat trok toen enorme hoeveelheden vogels. Het jaar daarop waren er veel minder maar later herstelden de aantallen zich weer. Totdat.....dit gebied ontdekt werd door de das. In 2014 werden alle nesten gepredeerd. Ook in 2015 was de predatie weer groot.

De stippen van 2015 op het beheer van 2015:

De predatie was hier weer enorm. Er zit een das in de directe omgeving van de Parel.

Eerste alarmtelling:

Op de tweede en derde kaart van de alarmtellingen waren de percelen leeg.

ANLb

Er zijn in het ANLb geen mogelijkheden voor dit gebied.

SNL 2016

De verwachting was dat het SNL weidevogelbeheer in dit gebied, na zes jaren, zou stoppen. Echter, het blijkt dat RVO contracten die werden overgenomen of veranderd, bijvoorbeeld vanwege de vorming van een maatschap, eigenhandig heeft verlengd. Ook in dit gebied loopt het contract nog door. De verwachte einddatum is nu 31-12-2016.

Kievitjong dat bescherming zoekt in lang gras.

(Foto is genomen door Afke Kester tijdens de excursie naar de familie Pelleboer in Mastenbroek op 29 mei 2012)

Oldetrijne (Collectief Beheerplan sinds 2010)

In dit gebied heeft 1 deelnemer, de familie Witteveen, besloten om gebruik te maken van de mogelijkheid om op basis van de gewijzigde Baselinevoorwaarden het contract op te zeggen.

Voor dit gebied is het SNL beheer voorbij.

Terugkijkend op zes jaren SNL weidevogelbeheer zien we dat we heel tevreden mogen kijken naar het streefbeeld voor de grutto ook al zijn de uitzonderlijke aantallen van 2011 nooit weer gehaald. De aantallen van de tureluur lopen terug maar de stand zit wel precies op het streefbeeld dat we in 2009 hebben opgesteld. Helaas laten de Kieviten en de scholeksters het hier afweten.

In onderstaande tabel staat in het zwart telkens het gewenste aantal en in het rood de werkelijke aantallen.

Oldetrijne Zuid in 2015: 211 hectare in 2014: 252 ha							
Doelsoort	Referentie 2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kievit	143	145 144	147 130	150 105	152 97	155 110	157 101
Grutto	9	9 22	10 24	10 20	10 12	11 11	11 13
Scholekster	20	21 25	22 15	23 15	24 9	25 14	26 9
Tureluur	3	3 6	3 9	3 7	3 6	4 6	4 4
TOTAAL	175	197	178	147	124	141	127
Slobeend	0	0	0 2	0 1	1	1	1
Kuifeend	2	2 1	2 1	2 2	2	3	3
Krakeend	0	0 2	1 0	1	1	1 3	1
Watersnip	0	0	1 0	1 1	1	1	1
Zomertaling							1
Wulp	0	0	0 0	0	1	1	1
Veldleeuwerik	2	2	2 2	2	2	2	2
Gele Kwikstaart	1	1 5	1 6	1 4	2	2 3	2
Graspieper	1	1	1 3	1 2	1 1	1 1	1
TOTAAL	181	205	192	157	125	148	128

Hieronder de aantallen per bedrijf:

Meestekendebeheerplan Oldetrijne Zuid																	
	2015	ha	Kievit	grutto	scholekster	tureluur	slobeend	kuifeend	krakeend	watersnip	zomertaling	wulp	veldleeuwerik	gele kwikstaart	graspieper	totaal per beheerder	duichtheid per 100 ha
1 G. de Boer		7,00	4	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4	57,12
2 Mrs. Dijkstra-v.d. Berg		49,10	35	3	0	1	39	0	0	0	0	0	0	0	0	39	79,43
3 Mrs. Elshof-Witteveen		53,90	26	4	4	2	36	0	0	0	0	0	0	0	0	36	66,68
4 Mrs. Koster-Veldman		45,17	27	3	2	1	33	0	0	0	0	0	0	0	0	33	73,05
6 R.P. ter Schure		24,15	4	1	1	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6	24,84
7 J. A. Smink		31,69	5	2	2	0	9	0	0	0	1	0	0	0	0	10	31,55
Totaal		211,11	101	13	9	4	127	0	0	0	1	0	0	0	0	128	60,63
HOOFDSOORTEN		211,11					127									127	60,16

De stippen van 2015 op het beheer van 2015:

Legenda:

Alle geel is legselbeheer op grasland, grijs gestreept is legselbeheer op bouwland

Alle groen is uitgestelde maaidatum (1, 8 of 15 juni)

Bruin is kruidenrijk grasland

Roze is extensief weiden

Paars is voorweiden

Blauw is plasdras

Omdat op 15 februari de Toolkit dicht gaat kunnen wijzigingen na die datum niet meer ingevoerd worden. Vandaar dat alle percelen er nog wel in staan.

Ook hier de kaarten van de alarmtellingen:

Op de kaart van de tweede alarmtelling zijn geen vogels ingetekend.

Bij de derde alarmtelling waren er nog 2 grutto's en een kievit:

ANLb 2016

Het is helaas niet gelukt om dit mozaïek in het nieuwe ANLb 2016 weidevogelbeheer te krijgen. Met name vanwege de eis dat slechts 70% van de oppervlakte uit legselbeheer mag bestaan. Van elke 100 hectare moet er dus 30 hectare 'zwaar beheer' zijn, waarvan minimaal 10 hectare kruidenrijk. Deze laatste eis is trouwens in december, dus ruim na het indienen van de plannen, gewijzigd; het pakket kruidenrijk mag nu ook bestaan uit uitgestelde maaidatum. Dat laatste pakket is voor agrariërs vaak makkelijker in te passen in hun bedrijfsvoering.

In het voorjaar van 2016 wordt samen met ELAN gekeken welke mogelijkheden hier nog liggen. Het gebied ligt o.a. in het leefgebied van de natte dooradering, mogelijk liggen daar nog kansen.

SNL 2016

Ook in dit mozaïek is 1 deelnemer die nog langer doorloopt: de familie De Boer die de boerderij van Boersma heeft gekocht. Het lopende contract van Boersma is niet, zoals wij verwachten, overgenomen met de resterende looptijd maar is verlengd.

Oldetrijne Noord (Collectief Beheerplan sinds 2011)

Dit gebied ontwikkelt zich tot een echt kievitgebied, er zijn 24 meer dan vorig jaar. Helaas missen we 4 grutto's, 7 scholeksters en 1 tureluur.

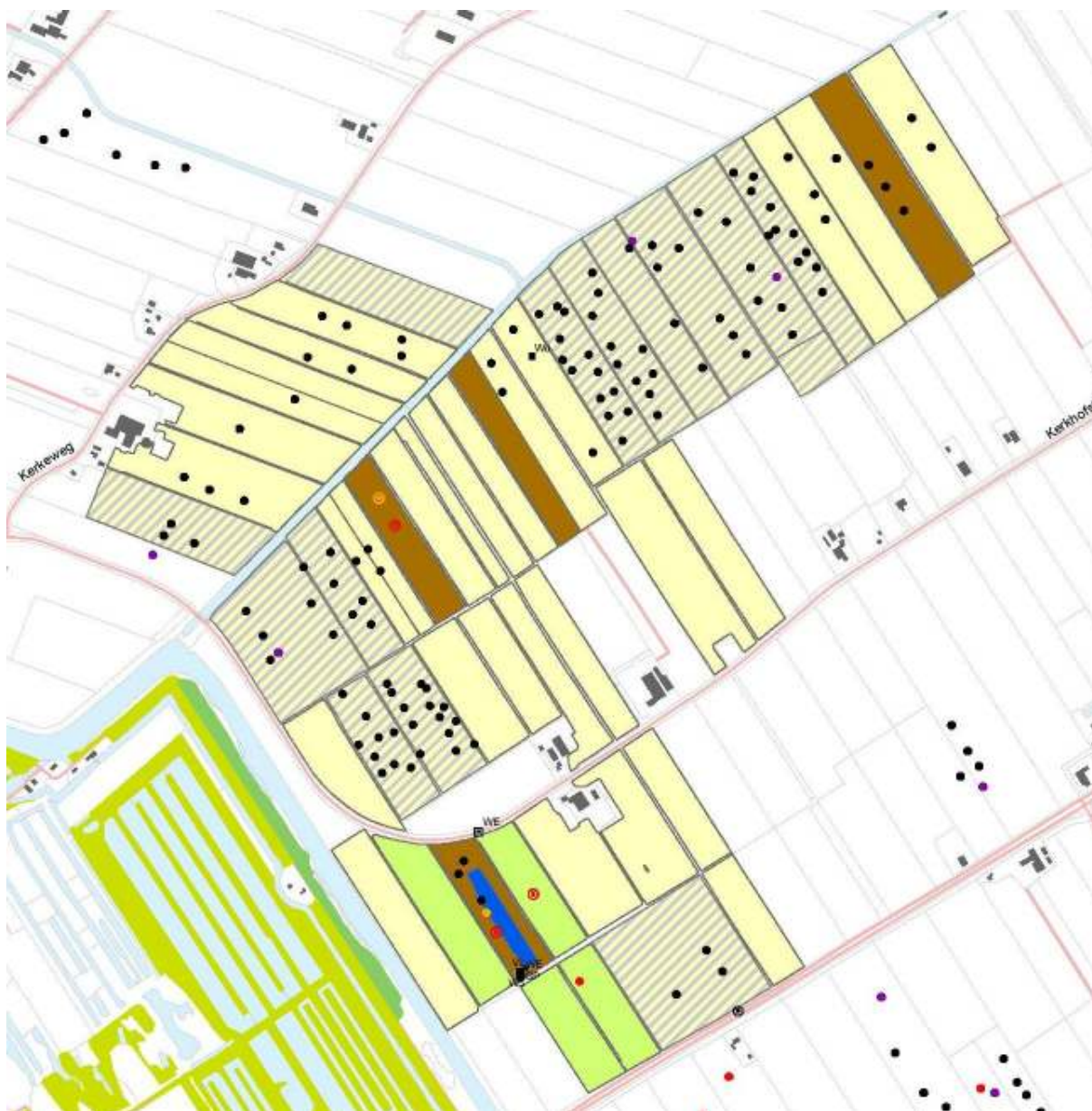
In onderstaande tabel staan in het zwart telkens de gewenste aantallen en in het rood de werkelijke aantallen.

Oldetrijne Noord voor 2015: 152 hectare in 2014: 158 ha							
Doelsoort	2010 (referentie)	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (ambitie)
Kievit	92	96 94	98 70	98 60	99 96	101 120	102
Grutto	5	6 4	6 3	6 4	7 8	7 4	8
Scholekster	16	17 14	17 10	17 10	17 10	17 3	18
Tureluur	6	7.... 8	7 4	7 5	8 3	8 2	9
TOTAAL	119	120	87	79	117	129	
Watersnip		3	0		1	1	
Wulp		1	2		1	1	
Veldleeuwerik		1	0			1	
Gele Kwikstaart			2	1			
Graspieper		5	2			1	
TOTAAL	119	130	93	80	119	133	

Hieronder de aantallen per bedrijf:

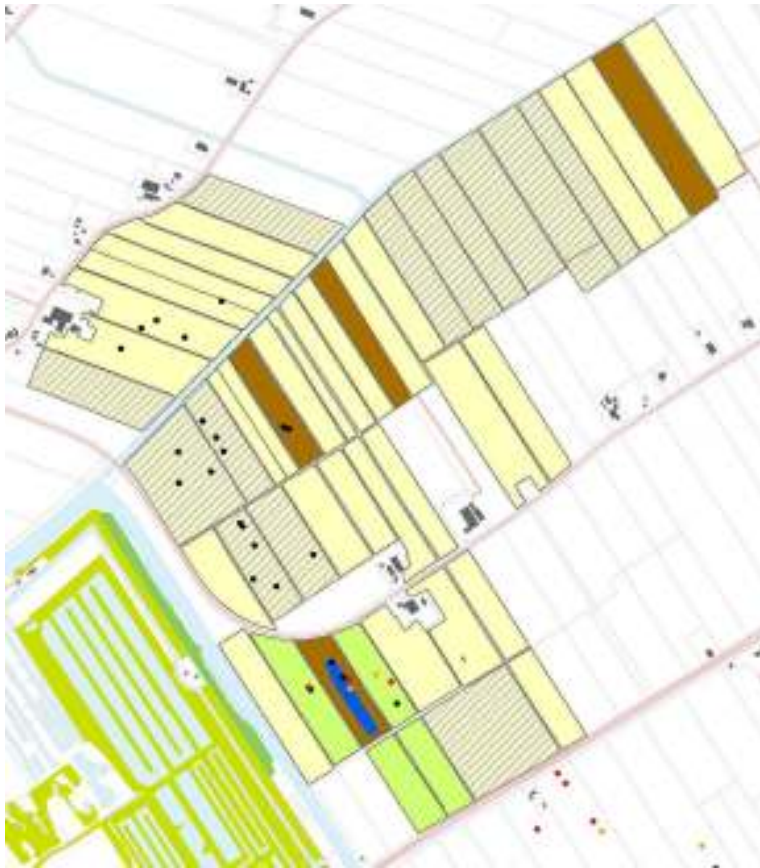
Collectief Oldetrijne Noord																
	2015	ha	kievit	grutto	scholekster	tureluur	slab- aand	kud- aand	kraai- aand	watersnip	zomer- taling	wulp	veld- leeuw- erik	gele- kwik- staart	gras- pieper	totaal per bedrijf
1 A. van den Aker	28,34	7	3	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	1	14
2 M.T. Boersma	17,58	37	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40
3 Mts. Palleboer	34,34	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
4 Mts. Spijkema-Koopmans	38,34	27	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	28
5 R.W. Zuidberg	33,19	35	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	37
Totaal	151,74	120	4	3	2	2	0	0	0	1	0	1	1	0	1	133
HOOFDSOORTEN	151,74															129

Hieronder de stippen van 2015 op het beheer van 2015:

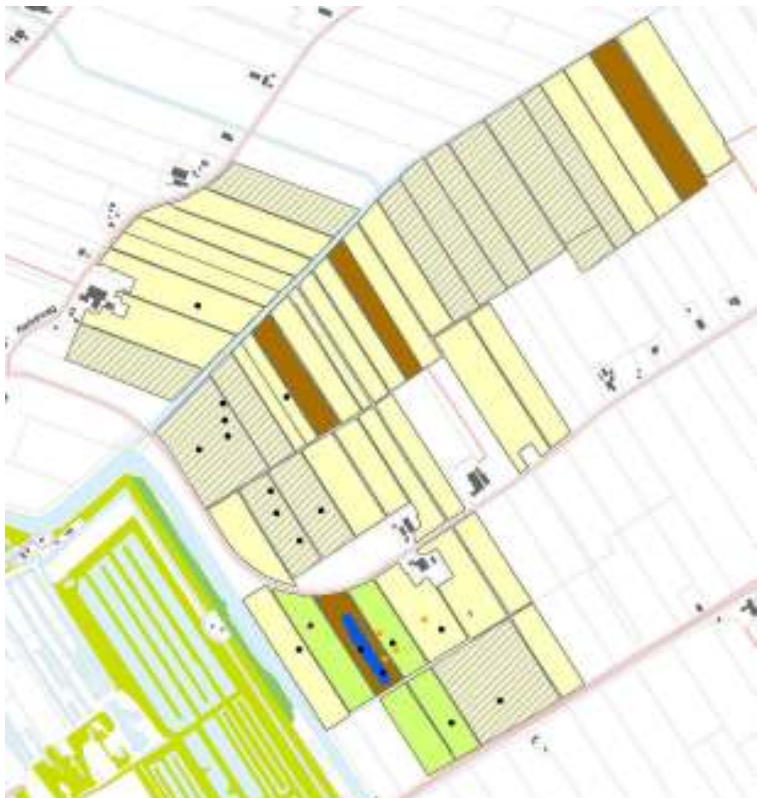

Bij de plasdras en het kruidenrijk is Last Minute beheer toegepast. Hier is de maaidatum uitgesteld van 1 juni naar 15 juni.

Hieronder het kaartje van de eerste alarmtelling:

De tweede alarmtelling:

En ook bij de laatste alarmtelling waren nog vogels aanwezig:

ANLb

Ondanks de goede resultaten is de kans dat dit mozaïek na 31-12-2016 door kan gaan in het ANLb uiterst klein. Behalve de oppervlakte 'zwaar beheer' die geëist wordt is vooral het ontbreken van financiën hier het grootste struikelblok.

SNL 2016

Dit mozaïek loopt nog een jaar door (individuele wijzigingen door RVO voorbehouden). De Provincie zet volledig in op het nieuwe ANLb 2016 beheer en stopt geen energie meer in de SNL mozaïeken. Organisatiekosten worden tot een minimum beperkt. Er hoeft geen uitgebreid Collectief Beheer Plan meer te worden gemaakt en behalve de gras/maïs wijzigingen wordt er niets aan het beheer veranderd. Het is een kwestie van de lopende contracten uitdienen.

Gracht (Collectief Beheerplan sinds 2011)

De afname van de scholekster zet ook hier door. Jammer is het ook dat er weer een grutto minder is. De tureluur heeft zich wel weer laten zien en de kieviten waren weer volop aanwezig.

In onderstaande tabel staan in het zwart telkens de gewenste aantallen en in het rood de werkelijke aantallen.

Gracht 100 ha							
Doelsoort	2010 (referentie)	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (ambitie)
Kievit	43	46 56	47 46	48 40	49 32	50 69	51
Grutto	0	0 6	0 2	0 3	0 3	1 2	1
Scholekster	9	10 9	11 7	11 6	11 5	12 5	13
Tureluur	0	0 0	0 1	0 1	0 0	0 1	0
TOTAAL	52	71	56	50	40	77	
Slobeend			1				
Graspieper				1			
TOTAAL	52	71	57	51	40		

Hieronder de aantallen per bedrijf:

Collectief Gracht																	
	2015	ha	kivit	grutto	scholekster	tureluur	slobeend	kultuurend	krakend	watercip	zomerfaling	wulp	veldleeuw	galehorkstaart	graspieper	totaal per beheerder	dichtheid per 100 ha
1/A. Meuleman		21,54	14	0	0	1										15	70
2/Ms. A.L. en L.A. Brandsma		17,48	20	1	1											22	126
3/Mrs. M. van der Veen en J. vld Lende		26,16	5		1											6	23
4/Mrs. van der Weerd		26,24	30	1	3											34	130
																0	
Totaal		91,41	69	2	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	77	84

Hieronder de stippen van 2015 op het beheer van 2015:

Legenda:

Alle geel is legselbeheer op grasland, grijs gestreept is legselbeheer op bouwland

Alle groen is uitgestelde maaidatum (1, 8 of 15 juni)

Bruin is kruidenrijk grasland

Roze is extensief weiden

De eerste kaart van de alarmtelling laat veel vogels zien:

Zo ook de kaart van de tweede alarmtelling:

De kaart van de derde alarmtelling was leeg.

ANLb

Er zijn, op dit moment, geen mogelijkheden om het weidevogelbeheer na 31-12-2016 door te laten lopen in het ANLb.

SNL 2016

Behalve een maïs/gras wisseling zijn er in 2016 geen wijzigingen in het beheer.

Langelille (Collectief Beheerplan sinds 2011)

In dit mozaïek heeft de familie Kraak ervoor gekozen om het contract n.a.v. de gewijzigde Baselinevoorwaarden te ontbinden. Ook hier speelde met name de staat waarin het perceel kruidenrijk verkeerde een rol.

Op de overgebleven 25 hectare zitten slechts 5 vogels.

Langelille in 2015: 24.85 hectare. In 2014: 100 ha							
Doelsoort	2010 (referentie)	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (ambitie)
Kievit	47	49 63	50 54	51 31	52 23 31	53 4	55
Grutto	2	3 1	3 1	3 1	3 0	3 0	4
Scholekster	9	10 4	11 3	11 4	12 2 3	13 1	14
Tureluur	0	0	0	0	0	0 0	0
TOTAAL	58	68	58	36	25 34	5	

In bovenstaande tabel staan in het zwart telkens de gewenste aantallen en in het rood de werkelijke aantallen. De blauwe cijfers in 2014 hebben betrekking op stippen die wel op de stalstippenkaart stonden maar (blijkbaar) niet (goed) zijn ingevoerd in het BFVW computersysteem.

Hieronder de aantallen per bedrijf:

Collectief Langelille															
	2015	ha	kreeft	grutto	scholekster	tureluur	grijs	leef	kraak	water	donner	veld	gele	gras	totaal
															per
															beheer
															der
															per 100
															ha
1 Mts. W. van Hilten en I. Tuijthof	20,22	4	0	1	0										5
3 Mts van der Linde - Sielensma	4,62	0	0	0	0										0
															0
Totaal	24,85	4	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	0	5
															20,12

Hieronder de kaart met daarop de stippen van 2015 en het beheer van 2015:

Legenda:

Alle geel is legselbeheer op grasland, grijs gestreept is legselbeheer op bouwland
Bruin is kruidenrijk grasland

Omdat op 15 februari de Toolkit dicht gaat kunnen wijzigingen na die datum niet meer ingevoerd worden. Vandaar dat de percelen van Kraak er nog wel in staan.

De kaarten waarop de alarmtellingen staan zijn allemaal leeg.

ANLb

Er zijn geen mogelijkheden om het weidevogelbeheer na 31-12-2016 voort te zetten.

SNL 2016

Er zijn geen wijzigingen in het beheer van 2016.

Scholekster
(Foto van Adri de Groot van vogeldagboek.nl)

Lindedijk (Collectief Beheerplan sinds 2011)

In dit mozaïek heeft de familie Van der Veen het contract n.a.v. de gewijzigde Baselinevoorwaarden opgezegd. Jammer, want de resultaten hadden anders een toename laten zien waar de aantallen grutto, scholekster en tureluur nu gelijk blijven. De enorme daling van het aantal kieviten zorgt nu voor de afname van het totaal aantal vogels.

In onderstaande tabel staan in het zwart telkens de gewenste aantallen en in het rood de werkelijke aantallen.

Lindedijk in 2015: 93 hectare				in 2014: 147 ha			
Doelsoort	2010 (referentie)	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (ambitie)
Kievit	68	70 71	72 57	74 45	76 62	78 41	80
Grutto	2	3 8	3 7	3 3	3 2	3 2	4
Scholekster	6	7 9	8 15	8 6	8 5	9 5	10
Tureluur	2	3 5	3 2	3 4	3 2	4 2	4
TOTAAL	78	93	81	58	71	50	
Gele Kwikstaart			1		1		
Graspieper			8		3		
TOTAAL	78	93	90	58	75	50	

Hieronder de aantallen per bedrijf:

Collectief Lindedijk																
2015	ha	kievit	grutto	scholekster	tureluur											
2 C. Essing	26,74	8	2	1	1										12	45
3 H. Danker	35,81	14		1	1										16	45
4 R. de Wolff	30,72	19		3											22	72
															0	
Totaal	93,27	41	2	5	2	50									50	54

De kaart met daarop de stippen van 2015 en het beheer van 2015:

Legenda:

Alle geel is legselbeheer op grasland, grijs gestreept is legselbeheer op bouwland

Alle groen is uitgestelde maaidatum (1, 8 of 15 juni)

Bruin is kruidenrijk grasland

Roze is extensief weiden

Omdat op 15 februari de Toolkit dicht gaat kunnen wijzigingen na die datum niet meer ingevoerd worden. Vandaar dat de percelen van Van der Veen er nog wel in staan.

De kaart van de eerste alarmtelling:

De tweede alarmtelling:

De kaart van de derde alarmtelling is leeg.

ANLb

De kans om na 2016 over te gaan naar het ANLb is, op dit moment, uitgesloten.

SNL 2016

Er zijn geen wijzigingen in het beheer.

Sonnega (Collectief Beheerplan sinds 2011)

Sonnega kende een buitengewoon goed jaar voor de kievit, een toename van 40 kieviten. Helaas namen de grutto's en scholeksters met 3 af en de tureluurs met 4. Het totale aantal nam toe met 33 vogels. In dit gebied is gebruik gemaakt van Last Minute beheer: er zijn kuikenstroken aangelegd en de maaidatum is verder uitgesteld.

In onderstaande tabel staat in het zwart telkens het gewenste aantal en in het rood de werkelijke aantallen.

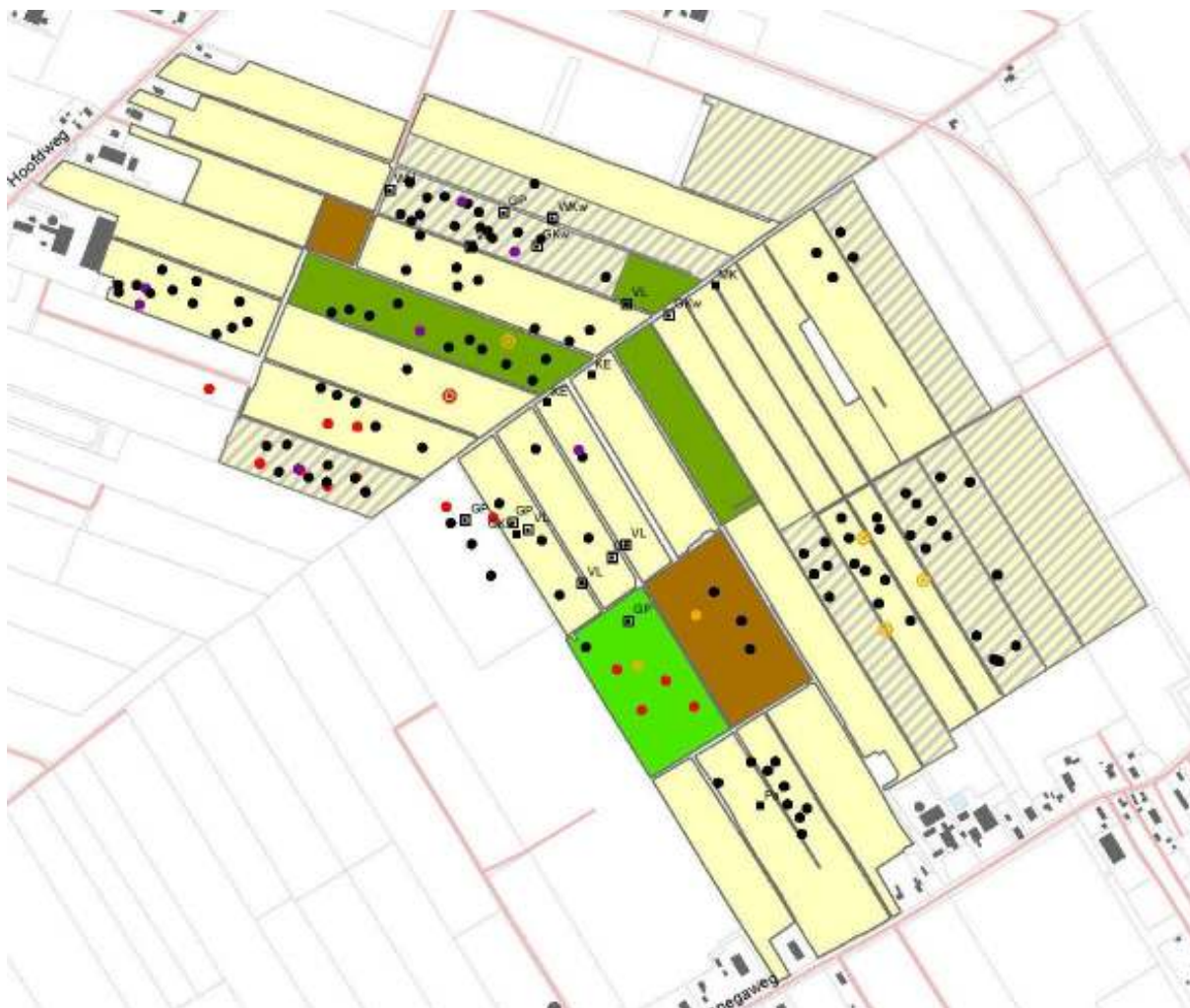
In de blauwe cijfers zijn de alarmtellingen van de familie De Kroon meegenomen in het totaal.

Sonnega in 2015: 121 hectare voor 2014: 142 ha							
Doelsoort	2010 (referentie)	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (ambitie)
Kievit	64	67 85	69 86	70 77	72 62 72	74 112	76
Grutto	14	15 18	16 18	16 15	16 10 15	17 12	18
Scholekster	11	13 17	13 14	13 12	14 7 10	14 7	15
Tureluur	12	13 11	13 11	13 7	14 7 10	14 6	15
TOTAAL	101	131	129	111	86 107	137	
Kuifeend		1	0				
Slobeend			2				
Krakeend			2			2	
Veldleeuwerik		4	6	6	3	5	
Gele kwikstaart		5	7	10	6	2	
Graspieper		9	10	2	1	4	
TOTAAL	101	150	156	129	96 117	150	

Hieronder de aantallen per bedrijf:

Collectief Sonnega																
	2015	ha	kievit	grutto	scholekster	tureluur	slobeend	kuifeend	krakeend	waterhoop	zomerling	mulpip	veldleeuwerik	gele kwikstaart	graspieper	totaal per bedrijf
1 K de Kroon	31,69	20	5	1	2	28	0	0	2	0	0	0	3	1	3	37
2 Mts. F.A. en H. Hoekstra	21,41	26	0	0	3	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29
3 Melkveebedrijf Venema-Janzen	2,21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4 P. Ziel	21,22	17	0	2	0	19	0	0	0	0	0	0	2	1	1	23
5 Mts. G. Ziel en H. Heida	11,59	5	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
6 Mts Oosting-Van der Tol-de Vries	25,00	44	7	4	1	56	0	0	0	0	0	0	0	0	0	56
onbekende BRS	7,07															
Totaal	121,00	112	12	7	6	137	0	0	2	0	0	0	5	2	4	150
hoofdsorten	121,00					137										137

Hieronder de stippenkaart van 2015 met daarop het beheer zoals dat in 2015 werd uitgevoerd:

Legenda:

Alle geel is legselbeheer op grasland, grijs gestreept is legselbeheer op bouwland

Alle groen is uitgestelde maaidatum (1, 8 of 15 juni)

Bruin is kruidenrijk grasland

Roze is extensief weiden

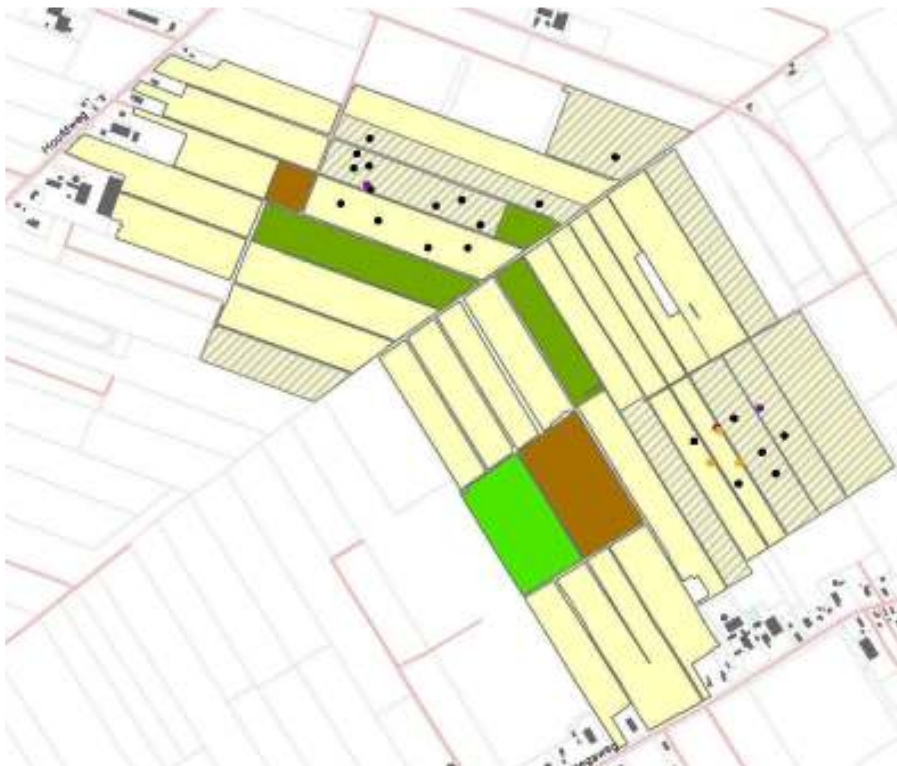
Paars is voorweiden

Blauw is plasdras

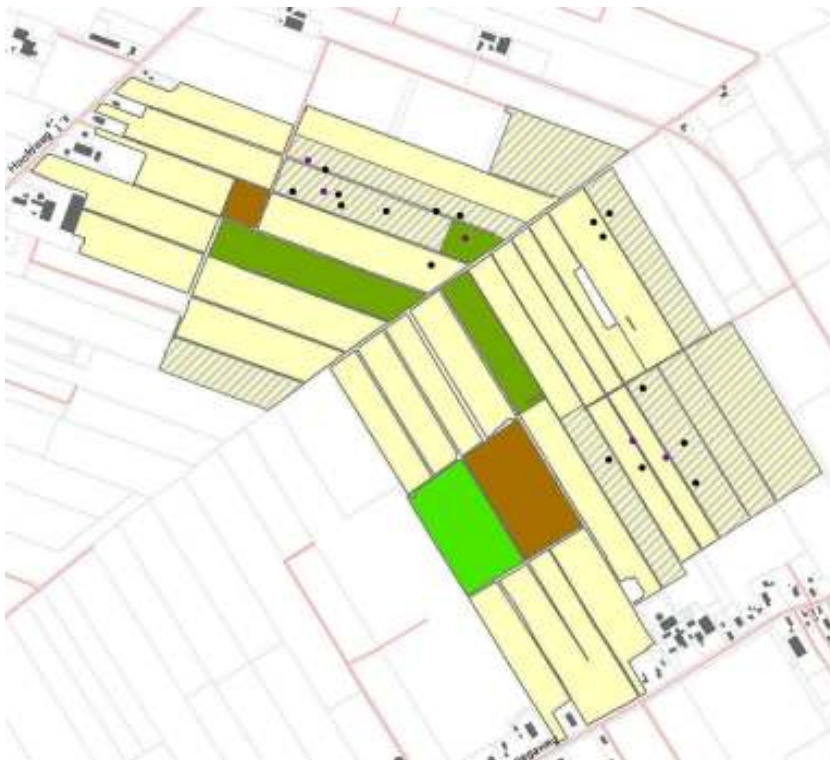
De kaart van de eerste alarmtelling:

De kaart van de tweede alarmtelling:

En de derde alarmtelling:

ANLb

Op dit moment is vooral de financiële situatie het grootste struikelblok om in 2017 over te kunnen gaan naar het ANLb.

SNL 2016

Er mist in 2016 een perceel van de familie Jansen. Aangezien zij in het mozaïek van De Ontginning meedoen aan het ANLb 2016 moest hun SNL beheer worden opgezegd. En ook hier had RVO het contract uit het mozaïek Sonnega samengevoegd bij het contract van De Ontginning waarmee dat automatisch ook werd stopgezet.

Er zijn geen wijzigingen in het beheer

Nijelamer (Collectief Beheerplan sinds 2011)

Dit mozaïek vervult een belangrijke functie voor het naastgelegen natuurgebied Brandemeer. Helaas heeft daar in 2015 een vos vier jongen grootgebracht. De gevolgen laten zich raden; een afname van alle soorten. Bij de fam Van der Schaar is extra water toegevoegd maar dat heeft niet het gehoopte effect gehad.

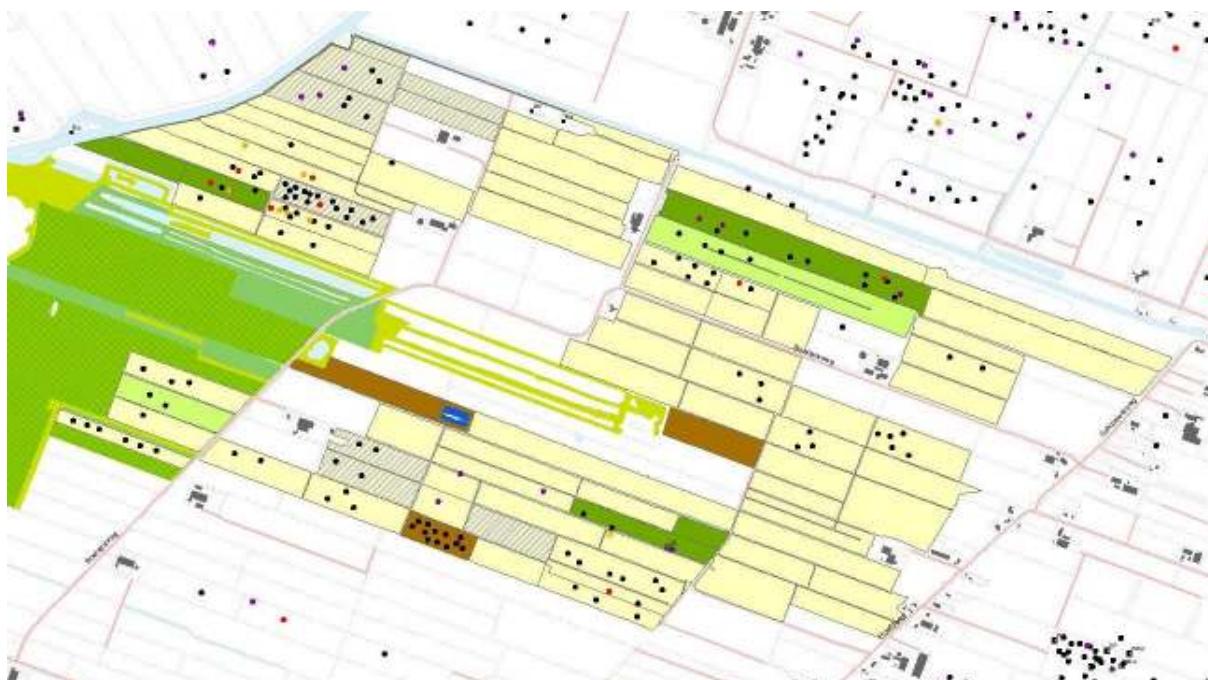
In onderstaande tabel staat in het zwart telkens het gewenste aantal en in het rood de werkelijke aantallen.

Nijelamer in 2015: 309 hectarein 2014: 367 ha							
Doelsoort	2010 (referentie)	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (ambitie)
Kievit	145	149 164	151 140	155 86	158 119	160 115	165
Grutto	12	13 22	13 14	13 8	13 19	14 9	15
Scholekster	19	21 36	22 19	23 10	23 13	24 10	25
Tureluur	14	15 12	15 6	15 10	15 11	16 7	17
TOTAAL	190	234	179	114	162	141	
Slobeend		4	1				
Kuifeend		1					
Krakeend		1	1				
Watersnip			1				
Zomertaling			1	1			
Wulp		1	1	1	1		
Veldleeuwerik		1				1	
Gele Kwikstaart			2	1			
Graspieper		6		2	1		
TOTAAL	190	248	186	119	164	142	

Hieronder de aantallen per bedrijf:

Collectief Nijelamer																	
	2015	ha	kievit	grutto	schol ekster	ture luur	slob eend	kuif eend	krak eend	water snip	zomer taling	wulp	veld leeuw erik	gele kwik- staart	gras pieper	totaal per beheer der	dichtheid per 100 ha
2 K van der Schaar	40,07	33	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	87
3 Van der Woude	27,98	10	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	43
4 L. P. Flapper	33,96	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 Mts. F.A. en H. Hoekstra	11,41	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	26
6 P. de Jong	43,45	13	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	32
7 F. en Y.J. Knol	88,92	38	6	3	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53	60
8 J. Kraak	5,00					0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9 Mts. Oosting	4,21	5				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	119
10 Mts. G. Ziel en H. Heida	32,67	11	1	3		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	46
11 Mts Oosting-Van der Tol-de Vrie	21,49	2		2		0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	5	23
Totaal	309,15	115	9	10	7	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	142	46
HOOFSOORTEN	309,15					141										141	46

Hieronder staat de stippenkaart van 2015 met daarop ook het beheer van 2015:

Legenda:

Alle geel is legselbeheer op grasland, grijs gestreept is legselbeheer op bouwland

Alle groen is uitgestelde maaidatum (1, 8 of 15 juni)

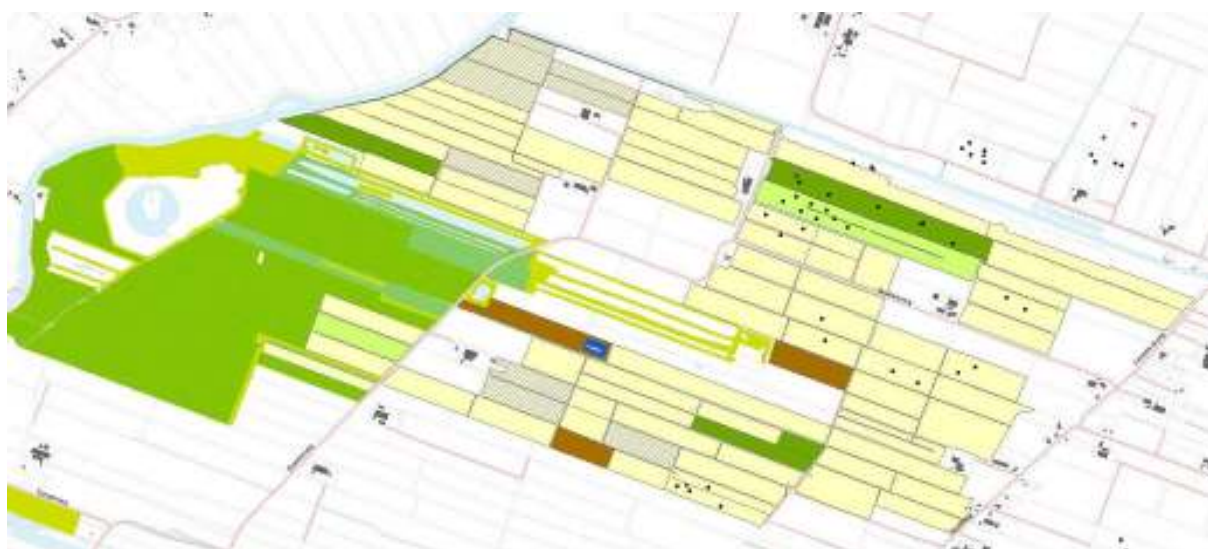
Bruin is kruidenrijk grasland

Roze is extensief weiden

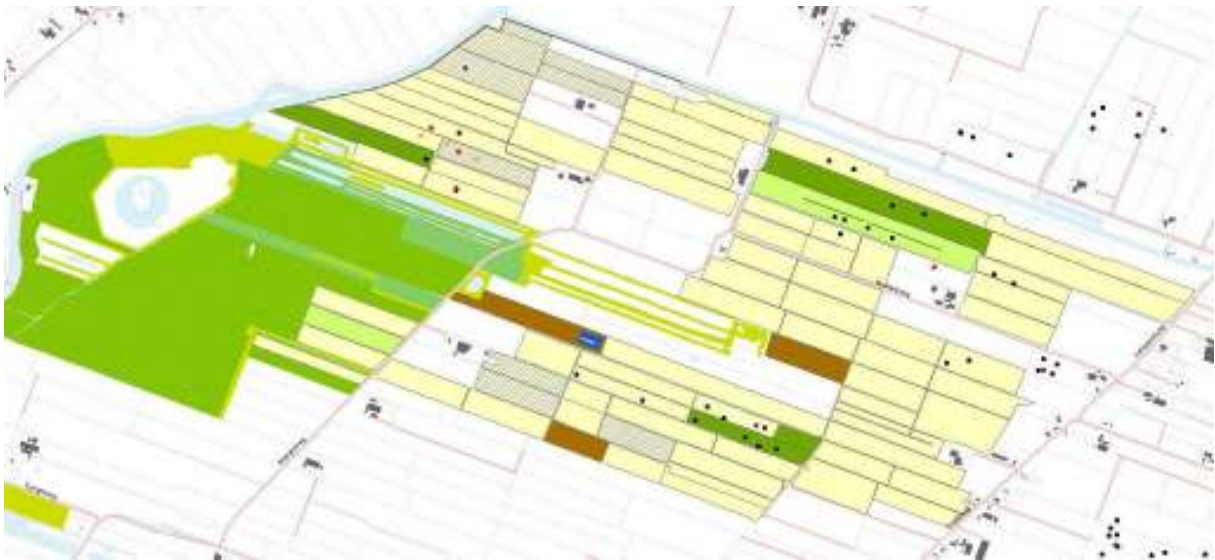
Paars is voorweiden

Blauw is plasdras

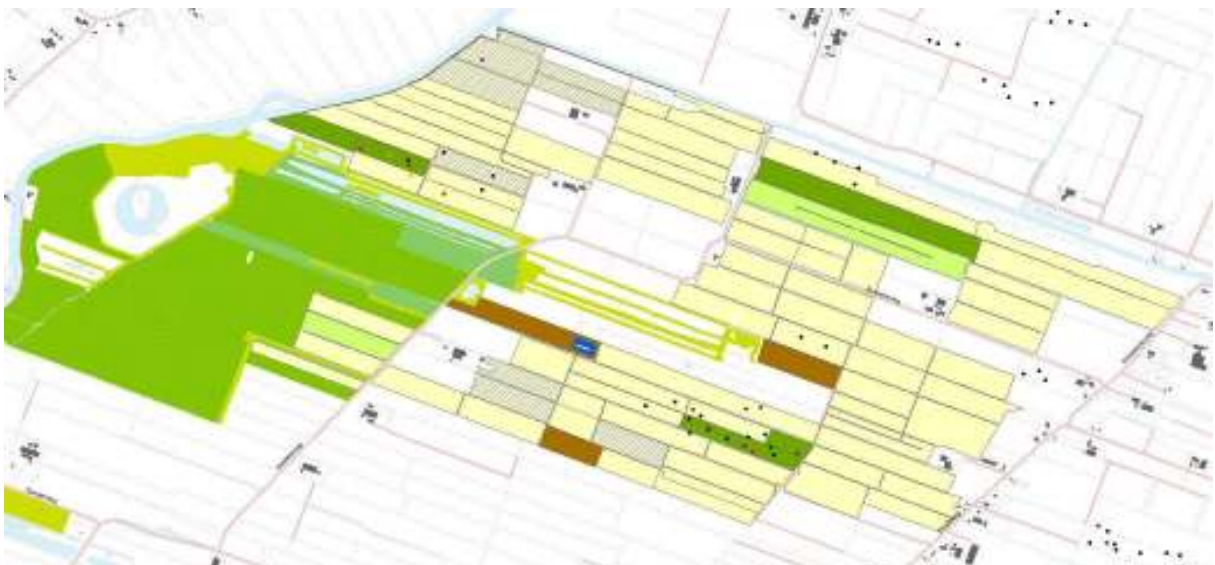
De stippenkaart van de eerste alarmtelling:

De tweede alarmtelling:

En de derde alarmtelling:

Op het kaartje is duidelijk te zien waarom en waar er hier Last Minute beheer (verschuiven van maaidatum) is toegepast.

ANLb

Op dit moment laten de resultaten niet toe om na 31-12-2016 door te kunnen gaan in het ANLb. Wel gaan we met Staatsbosbeheer en de beheerders overleggen hoe we als agrarisch gebied het weidevogelbeheer in de Brandemeer kunnen ondersteunen en versterken.

SNL 2016

Er zijn geen wijzigingen in het beheer voor 2016. Ook hier is het een kwestie van de contracten uitdienen.

Boijl

De resultaten van Boijl geven alle reden tot optimisme:

Van	12	kieviten in 2014	naar	21	in 2015
Van	0	grutto's	naar	1	
Van	1	scholekster	naar	1	
Van	1	tureluur	naar	0	
Van	1	wulp	naar	1	
Van	1	veldleeuwerik	naar	1	
Van	4	graspiepers	naar	11	
Totaal: 36 vogels.					

Overzicht Weststellingwerf

De volgende tabel geeft u een overzicht van alle SNL weidevogelmozaïeken en het voormalige PSAN gebied Boijl in 2015:

Weststellingwerf				schol-	ture	slob-	kuif-	krak-	water-	zomer		veld-	gele	gras-	totaal per	dichtheid
2015	ha	kievit	grutto	ekster	luur	eend	eend	eend	snip	taling	wulp	leeuwerik	kwikstaart	pieper	beheerder	per 100 ha
Ontginning	432,69	270	19	26	32	3	0	8	0	0	1	1	7	1	368	85
Oldetrijne	211,11	101	13	9	4	0	0	0	0	1	0	0	0	0	128	61
Oldetrijne Noord	151,74	120	4	3	2	0	0	0	1	0	1	1	0	1	133	88
Gracht	91,41	69	2	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	77	84
Langelille	24,85	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	20
Lindedijk	93,27	41	2	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	54
Nijelamer	309,15	115	9	10	7	0	0	0	0	0	0	1	0	0	142	46
Sonnega	121,00	112	12	7	6	0	0	2	0	0	0	5	2	4	150	124
Collectieven	1435,22	832	61	66	54	3	0	10	1	0	2	8	9	6	1052	73
Parel Postma	24,46	37	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40	164
Totaal SNL	1459,68	869	61	66	57	3	0	10	1	0	2	8	9	6	1092	75
Boijl	?	21	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1		11	36	
Totaal		890	62	67	57	3	0	10	1	0	3	9	9	17	1128	

Terugblik:

Inmiddels liggen er 12 jaren weidevogelbeheer achter ons: zes jaren PSAN en zes jaren SNL beheer. Tijd om wat uitgebreider terug te kijken.

Laten we beginnen met de opmerking dat onderstaande resultaten niet mogelijk waren geweest zonder de medewerking van de nazorgers van de Vogelwachten! Hun enorme inzet en advies worden zeer gewaardeerd. Natuurlijk zijn het de agrariërs die hun werkzaamheden hier op af moeten stemmen. Maar we zien dat waar de onderlinge contacten steeds beter worden het enthousiasme voor de weidevogel toeneemt. Vanaf de bestuurstafel van Agrarisch Natuurbeheer Weststellingwerf daarom een welgemeend compliment aan u allen!

De vraag is natuurlijk of met het toenemen van het enthousiasme ook de weidevogelresultaten toenemen.

Welnu, het is vreselijk lastig om conclusies uit onderstaande tabel te trekken. Als je kijkt naar topjaar 2011 dan is de trieste conclusie dat die aantallen niet meer geëvenaard worden.

Kijk je echter simpelweg naar de aantallen hectares dan wordt het beeld anders. We zijn in 2004 gestart met 1390 hectare en in 2015 zitten we op 1460 hectare. Als je dan de aantallen vogels met elkaar vergelijkt hebben de vogels het, met uitzondering van de scholekster, enorm goed gedaan! Ook als je kijkt naar de start van het SNL in 2010 dan doen we het zo slecht nog niet.

Maar zoals we elk jaar melden; de tellingen zijn niet altijd op dezelfde hectares en in dezelfde gebieden gedaan, terwijl ook de werkwijze van tellen veranderde met de invoering van het BFVW computersysteem in 2013.

Opvallend en overduidelijk is de afname van de scholekster. De Provincie richt zich in haar beleid volledig op de grutto maar als we hier naar kijken heeft de scholekster meer hulp nodig. Waar blijven zij? Graag bespreken we op de evaluatieavond met u de mogelijke oorzaken.

Want als we iets geleerd hebben in de afgelopen jaren weidevogelbeheer dan is het dat de weidevogels niet zonder onze blijvende aandacht en zorg kunnen. Collectief weidevogelbeheer in Weststellingwerf is noodzakelijk. Hoe we dat gaan organiseren is de uitdaging voor de komende jaren.

Hieronder het overzicht van de resultaten **door de jaren heen**:

Weststellingwerf																	
PSAN en SNL	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011	2012	2012	2013	2013	2014	2014	2015	2015
								totaal	SNL	totaal	SNL	totaal	SNL	totaal	SNL	totaal	SNL
Aantal bedrijven	36	68	68	67	67	67	59	72	55	63	53		53		54		48
Aantal hectares	1390	2875	2875	2875	2875	2875	2468	2646	2006	2466	2006		2025		1967		1460
Kievit	350	1081	860	847	867	819	721	984	914	871	816		709	751	739	890	869
Grutto	21	47	42	52	55	67	69	108	108	95	94		72	87	87	62	61
Scholekster	90	157	135	132	131	134	136	163	152	123	117		83	97	96	67	66
Tureluur	31	47	35	30	51	46	61	91	88	51	49		60	61	60	57	57
Slobeend	6	0	2	2	9	4	2	12	6	10	8		3	3	3	3	3
Kuifeend	0	4	8	6	5	8	4	3	3	9	8		0	0	0		0
Krakeend	0	0	3	3	8	2	13	10	10	5	4		0	4	4	10	10
Watersnip	4	12	8	3	1	2	3	3	3	4	3		0	2	2	1	1
Wulp	4	8	9	11	10	14	10	12	11	13	9		5	8	7	3	2
Veldleeuwerik	7	25	5	8	15	10	7	16	11	12	6		6	5	4	9	8
Gele Kwikstaart	1	0	3	8	11	10	8	26	22	23	22		21	23	23	9	9
Graspieper	3	23	39	58	50	61	40	57	38	48	22		9	11	7	17	6
Totaal	517	1407	1149	1160	1213	1181	1074	1485	1366	1264	1158		968	1052	1032	1128	1092

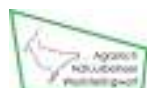
Zoals elk jaar vermelden we ook nu weer dat bovenstaande tabel slechts een indicatie geeft van de weidevogelstand in de SNL- en voormalige PSAN gebieden omdat de oppervlaktes en de gebieden niet in alle jaren gelijk zijn.

Evaluatieavond.

Op **25 januari 2016** bent u welkom in het 't Polderhuus te Munnekeburen.

Voor deze avond hebben we de heer Freddie de Vries uit Oldeholtspade gevraagd om ons te vertellen over de (weide)vogels in Weststellingwerf.

We hopen u allemaal op deze avond te ontmoeten. Geef u de datum alvast door aan uw nazorger en jager? Een persoonlijke uitnodiging wordt u nog toegestuurd.

Secretariaat: K. Witteveen Pieter Stuyvesantweg 109 8479 HK Oldetrijne T 0561-499232